

Anna Karina (Copenhagen, 1940), musa i esposa de Jean-Luc Godard

Les dives que van venir del fred

LI DEIEN LA DIVINA i es va retirar quan estava al cim més alt de la popularitat, quan era l'estrella més resplendent del cinema americà. Només tenia trenta-cinc anys però Greta Garbo (1905-1990) va considerar que ja ho tenia tot fet. No li interessava la fama, li importava un rave la notorietat i tot el que li havia proporcionat la seva carrera a Hollywood sota l'immens paraigua de la Metro Goldwyn Mayer ho va voler fondre en el clarobscur d'un impossible anonimat al seu apartament al costat del Central Park novaiorquès. Era sueca i els gens escandinaus se li manifestaven en aquella mirada freda i distant, aquell rictus misteriós que ha quedat com un mite de la història del cinema i que una altra sueca d'aire distingit i bellesa més plàcida i serena va saber agafar com a testimoni per triomfar tant a Hollywood com a l'exigent cinematografia europea. Un no pot evitar fabular sobre què hauria ofert una trobada en pantalla entre Garbo i Ingrid Bergman, que va ser musa successiva d'Alfred Hitchcock, Roberto Rossellini –amb qui es va casar– i Ingmar Bergman, compatriota amb qui compartia cognom i que la va seduir per a la seva *Sonata de tardor*, compartint protagonisme amb Liv Ullmann, l'autèntica i irreductible musa del cineasta. Ullmann, noruega de sang calenta, presència insubstituïble en la vida i l'obra de l'artista suec, també va provar sort al cinema americà, fins i tot va ser nominada a l'Oscar a la millor actriu per *Cara a cara*, un dels introspectius i inspiradors relats sobre la parella tan presents en el cinema de Bergman dels anys 70.

Abans de l'arribada de Vikander, un exercit de talentoses actrius europees nòrdiques ja havia assaltat Hollywood. Recordem les trajectòries de Greta Garbo, Ingrid Bergman, Liv Ullmann i altres deesses que, com la nostra 'rara' d'avui, també van venir del fred

També sueca però de personalitat i presència més explosives, Ann-Margret (1941) va debutar a Hollywood sense fer escala al seu país natal, que va abandonar quan era molt jove, i gràcies a la seva faceta de cantant lleugera va fer-se un lloc en una indústria que a mitjans dels anys seixanta bullia de talent i de productivitat. Va excel·lir en papers poc exigents en comèdies no especialment exigents però poques actrius poden presumir d'haver fet de *partenaire* de dos elements com Steve McQueen (*El rei del joc*) i Elvis Presley (*Cita a Las Vegas*). Resulta al·lucinant comprovar que no ha parat mai de treballar i que la seva filmografia amb prou feines reflecteix anys de descans. Una corredora de fons, una figura a reivindicar. Llàstima que la seva compatriota Lena Olin (1955) no conservés una tenacitat similar en la selecció dels projectes i el bon ull que la va portar des de treballar amb Bergman a la seva joventut en films tan rellevants com *Cara a cara* o *Fanny i Alexandra* fins a fer d'amant de Daniel Day-Lewis a *La insuportable lleugeresa de l'ésser*, o a compartir protagonisme amb Robert Redford i Richard Gere i a treballar amb cineastes com Sydney Pollack, Mike Figgis, Sidney Lumet i Roman Polanski. També amb Jaume Balagueró, per cert, a la molt angoiçant *Darkness*. La devastadora plaga de la cirurgia facial tampoc l'ha ajudat gaire a conservar la versatilitat de registres de què podia fer gala i presumir abans de passar per la sala d'operacions.

per Toni Vall

Greta Garbo (Estocolm, 1905 - Nova York, 1990) en una fotografia dels anys 20

EFE

Ingrid Bergman (Estocolm, 1915 - Londres, 1982) durant el rodatge del film 'Nosaltres les dones' (1953)

L'actriu sueca Ann-Margret (Jämtland, 1941) amb el seu marit, el nord-americà Roger Smith, a Berlín el 1970

Liv Ullman (Tòquio, 1938) va néixer al Japó però va créixer a Trondheim (Noruega). Va ser la gran musa d'Ingmar Bergman (amb ella a la foto). A sota, Lena Olin (Estocolm, 1955) durant el rodatge de 'La insostenible lleugeresa de l'ésser' (1988)

La factoria de talent suec –allà l'actuació és cosa seriosa de veritat– no ha deixat ni un sol moment de produir actrius de magnètica presència i capacitat per traspasar fronteres filmiques. Vegem si no el cas de Noomi Rapace (1979), catapultada a la fama gràcies a la saga *Millennium* i ara còmodament instal·lada en un segon però bastant estimulants grau de l'*star system* nord-americà: *Prometheus*, *Sherlock Holmes*, *L'entrega*, *La venjança de l'home mort...* I, atenció, es prepara per ser ni més ni menys que Maria Callas en l'imminent *biopic* de la soprano. “Quan era jove odiava Hollywood”, va confessar Rapace en una entrevista recent, i va admetre tot seguit que estava equivocada i que al seu país s'acostuma a jutjar amb prevenció i suspicàcia tot allò que té a veure amb els Estats Units, un país que vinculen amb l'afalac hipòcrita. També està ben contenta Rebecca Ferguson (1983), encantada de la vida de ser la representant més paradigmàtica d'aquella proverbial, tantes vegades cronificada en el tòpic i mai prou ben ponderada fredor, gelor, hibernació sueca instal·lada al cor del Hollywood *mainstream*. El seu nou projecte és l'esperada adaptació del *bestseller* de Paula Hawkins *La noia del tren*, on compartirà protagonisme amb una altra de les actrius del moment, Emily Blunt. A Ferguson la notorietat li va arribar gràcies a les dues últimes entregues de la interminable saga de *Missió impossible* –l'última només enunciada–, que certifiquen que el cinema d'espies és un bon viver, un espai confortable per a les actrius vingudes del fred. A Alicia Vikander li escau l'escalf de Jason Bourne, a Ferguson li plau la vida al límit d'Ethan Hunt. Són divines, sí, duen a la sang tota la veritat d'un ofici vocacional, artesanal, profundament despul·lat.

Finalment, Dinamarca, pàtria de Carl Theodor Dreyer i Lars von Trier, ha proporcionat al cinèfil omnívor satisfaccions per les quals pot estar eternament agraït. I les actrius? Doncs val la pena destacar-ne una tríada ben curiosa, desconcertantment eclèctica. Anna Karina (1940), musa i esposa de Jean-Luc Godard, va il·luminar el cinema revolucionari de la Nouvelle Vague. Brigitte Nielsen (1963), rossa escultural, es va casar amb Sylvester Stallone, amb qui va fer *Cobra* i *Rocky IV*, i la seva estrella va ser més aviat fugaç. I Connie Nielsen (1965) ha combinat Hollywood (*Gladiator*, *La pesa*, *Missió a Mart*) amb el cinema del seu país a les ordres de Susanne Bier (*Germans*) i el mateix Von Trier (*Nymphomaniac*). ■

La danesa Connie Nielsen (Frederikshavn, 1965) en una escena de 'Basic' (2003)

“No crec que la gent tingui dret a ficar-se en la meua vida, però el cert és que ho fan. M'agradaria que aprenguessin a separar la dona de l'actriu”

INGRID BERGMAN